

OKUŽBE S PODANČICO (ENTEROBIAZA) - NAVODILA ZA STARŠE

PODANČICA

Podančica (*Enterobius vermicularis*) je majhna, približno centimeter velika glista, belkaste barve. Uvrščamo jo med notranje zajedalce človeka. Samica vali jajčeca, ki so ovalne oblike, v njih se nahaja ličinka. Jajčeca odlaga v okolico zadnjika, kar povzroča značilno srbenje.

EPIDEMIOLOŠKI PODATKI

Podančica je razširjena po celem svetu, še najbolj v predelih z zmernim podnebjem. Najbolj pogosto se pojavlja pri predšolskih in šolskih otrocih, lahko tudi v družinah. Okužba ni povezana z raso, socialno-ekonomskim položajem itd.

ZNAKI IN SIMPTOMI OKUŽBE

Okužba se širi z »zaužitjem«
jajčec, neposredno ali posredno. Po zaužitju jajčeca dozorevajo v tankem črevesju, iz njih nastajajo ličinke, ki se med dozorevanjem pomikajo proti debelemu črevesju. Oplodjena samica leže jajčeca v okolico zadnjika.

Približno tretjina okuženih nima znakov okužbe. Najpogostejši znak okužbe je močan srbež okoli zadnjika, zlasti ponoči, posledica je lahko nemirno spanje. Zaradi praskanja se lahko pojavijo bakterijske okužbe kože ob zadnjični odprtini. Nekateri otroci postanejo neješči in razdražljivi.

PRENOS OKUŽBE

Površina jajčec je lepljiva. Oseba s podančico si ob praskanju zadnjika jajčeca zanese pod nohte, na roke, v spodnje perilo, na posteljnino. Od tod jih prenaša v hrano, na druge predmete, pohištvo. Jajčeca so tudi v hišnem prahu, prenašajo jih hišni ljubljenci na dlaki, vendar se ne okužijo. Izven gostitelja ostanejo jajčeca kužna do treh tednov. Zlasti jim ustreza vlažno okolje. Visoka temperatura jih uniči.

DIAGNOZA

Okužbo s podančico dokažemo z opazovanjem jajčec (iz brisa zadnjika) pod mikroskopom. Odrasle podančice lahko vidimo v okolici zadnjika tudi s prostim očesom.

Ob sumu na okužbo s podančicami (*Enterobius vermicularis*) odvzame preiskovanec zjutraj (pred uriniranjem, iztrebljanjem in umivanjem) odtis kožnih gub ob zadnjiku. Odtis odvzame s pomočjo lepljivega celofanskega traku, napetega z lepljivo stranjo navzven preko ožjega konca lesene spatule (pripravljen celofanski trak se dobi v laboratoriju). Podančic v vzorcu iztrebka običajno ne najdemo, ker samica leže jajčeca v nočnem času v toplo in vlažno kožo gub ob zadnjiku, kjer ostanejo prilepljena.

PREPREČEVANJE OKUŽBE

Preprečevanje okužbe je težavno. Okužbo preprečujemo z zdravljenjem obolelih, z dobro osebno higieno, zlasti s temeljitim umivanjem rok s toplo tekočo vodo po uporabi stranišča, po menjavi plen, pred pripravo obrokov, pred jedjo, s čiščenjem in striženjem nohtov na rokah, dnevnim prhanjem, pranjem perila in posteljnine na visokih temperaturah, čiščenjem prostorov.

Ob bolniku izvajamo poostren higienski režim vsaj v času zdravljenja, to je tri dni. Če je bolnik otrok, ga nadzorujemo, da ne grize nohtov in ali sesa prstov in se ne praska v okolici zadnjika. Majhni otroci naj ponoči nosijo bombažne rokavice, vsi bolniki pižamo. Bolnik naj se zjutraj oprha, da odstrani jajčeca ob zadnjiku. Dnevno naj menja spodnje perilo, tudi pižamo, perilo je potrebno dnevno oprati na visoki temperaturi, ker se jajčeca sicer širijo v okolico. Prostore, kjer se zadržuje bolnik, zlasti sanitarne prostore, je potrebno dnevno sesati, zračiti, čistiti. Za čiščenje lahko uporabljamo običajna sredstva. Dnevno je potrebno tudi očistiti predmete, ki jih bolnik stalno uporablja oziroma se jih dotika (igračice, pribor za osebno higieno, kljuke, stikala, pipe itd). Sanitarne prostore lahko tudi razkužimo (npr. straniščno desko, pipe, in predmete, ki se jih dnevno dotikamo oziroma uporabljamo). Po čiščenju prostorov si temeljito operemo roke. Plišaste igrače operemo v stroju in če je možno, naj jih okuženi otroci v času zdravljenja ne uporabljajo.

ZDRAVLJENJE

Zdravila za zdravljenje glistavorstí predpiše zdravnik na recept. Ker se glista zlahka širi med družinskimi člani, je najbolje hkrati zdraviti vse in se med zdravljenjem držati načel dobre osebne higiene. Zdravljenje je ponavadi potrebno ponoviti čez dva tedna.

Načeloma z vidika kužnosti pri glistavosti ni omejitev za vključitev otroka v vrtec/šolo. Priporočljivo pa je, da se otrok, ki ima podančico, v kolektiv vrne po končanem prvem zdravljenju.